

צמר מארינו

(סוף)

וסירוק. צמר המכיל 13%—15% חומר צמחי — נחשב צמר לפיחום.

מיני צמר המוסרים מן העור לאחר שחיטה — נמנים עם צמר-מייצרי-ציצות או עם צמר-ניפוף. אם הצמר עובר מיד רחיצה — הוא קרוי צמר של-חיים רחוק. אם אינו רחוק, אלא מתייבש — הוא קרוי צמר שלחיים גלמי.

בסיווג הצמר, לאורך הליף חשיבות רבה. הת-פוקות של צמר אוסטרלי גדולות במיוחד באירופה ובארה"ב. ברוסיה תפוקת הצמר קטנה יותר. אנו מייצרים כיום רק צמר מייצרי-ציצות, צמר ניפוף, וכמובן — צמר מרבדים מן האואסי.

הכנת הצמר לשיווק

יש להשתמש במגזזיים — לפחות 3 פעמים בשנה.

א. להסרת הקליקים (תלתלים מתחת לזנב הר-מכוסה בשכבת זבל עבה). כבשים וטלאים, בפרט אלה הסובלים משלשולים, יתפתחו היטב יותר לאחר הסרת הקליקים. את הקליקים שנגזזו יש לטבול במים, כדי לשטוף את הזבל, לייבשם בשמש ולאחר-כך סנם. אין לזרוק צמר! צמר, על כל סוגיו, יש לו ערך!

ב. לגזיזה בחפסעה (Crutching). גזיזה זו נעשית 4—6 שבועות לפני ההמלטה. גוזזים את הצמר סביב הזנב, בסביבת העטין ולאורך הרגליים האחוריות. לדעתי, כדאי לגזוז באותו זמן גם את צמר הבטן. גם את צמר המפסעה שנגזז, יש לרחוק אם הוא מלוכלך מדי, לייבשו ולאחסנו.

ג. בעת הגז. כאמור, יש להקפיד ולהימנע, ככל האפשר, מגזיזה משנית. צמר מגזיזה משנית יש לנער מן הגיזה ולצרפו לערימת הצמר הקצר (תלתלים וכד'). המצויה תחת שולחן הגז. בעת הגז יש לעשות כל מאמץ, כדי לשמור את צמר הבטן בנפרד; צמר בטן הוא לה, בדרך-כלל, ויש לייבשו לפני אחסונו בשקים.

יש לפרוש את הגיזה בצורה נאותה על השול-חן, לצורך הסרת השוליים (Skirting). שולי צמר הגיזה הם בדרך-כלל בעלי איכות ירודה מזו של כלל הגיזה. הסרת שוליים בשיעור מועט או רב — תלויה בטיב הגיזה. כאשר הגיזה היא מאיכות גרועה — שיער קצר ורך, מוכתמת בכתמי שתן (קאנארי) ומאובקת — קיצוץ בשוליה לא יעלה את ערכה בהרבה; על כן יש לקצץ בה רק מעט, כדי להסיר את התלתלים המלוכלכים ביותר. אך אם הגיזה מטיב בינוני או טובה יותר — כדאי יהיה לקצץ ולהסיר ממנה את כל החלקים הגרועים, כדי לקבל גיזה בעלת איכות אחידה. יש לשים לב

סוגי המארינו

כיון שכבר הכרנו את המונחים העיקריים בשפת מסחר הצמר — נוכל לדון בהכנת הצמר לשוק. דברי הבאים מבוססים בעיקר על הניסיון באוסטר-רליה, וזה מסיבות אלה: (1) אני מכיר את מסחר הצמר האוסטרלי — ממקור ראשון; (2) אין ארץ המשתווה עם אוסטרליה בטיב הכנת הצמר לשוק; (3) ביהח"ר באשדוד קונה את כל הצמר הגלמי שלו מאוסטרליה. מכאן אף יש להבין, שהצמר האוסטר-רלי הוא המתחרה שלנו. לצערנו לא נוכל לפתור את כל הבעיות המקומיות שלנו באותו אופן, שבו נפתרו בעיות דומות באוסטרליה; נאלץ לעשות זאת בעצמנו.

ארבעה סוגי צמר מארינו מצויים בשוק.

1. צמר טוואים. זהו הצמר הטוב והיקר ביותר, צמר סירוק בעל אורך נאות, עובי אחיד (מספר-טוויה אחיד), צבע רצוי, חזק ורך. נקי מלכלוך צמחי ומאבק. הוא מתחלק לשלוש קבוצות:

א) שתי (WARP). זהו צמר-הטוואים הטוב ביותר. הוא בעל הסלסול הטוב, חזק ביותר, אחיד בתפוקה ואורך ונקי מחול ומזרעים, כלהלן:

מספר-הטוויה אורך מינימלי, ס"מ תפוקה, %

60/64	8.9	74—63
66/70/74	7.6	70—56
80	7.0	

ב) שתי ושתי-למחצה. יש בו לפחות 60% שתי.

ג) שתי-למחצה. מידותיו כלהלן:

מספר-הטוויה אורך מינימלי, ס"מ תפוקה, %

60/64	6.4	68—58
66/70	6.4	66—56
74/80	4.5	64—52

2. צמר מייצרי-ציצות. גם הוא צמר-סירוק, אך נמנים בו חסרונות המונעים את מנייתו עם צמר-הטוואים. חסרונו העיקרי — לכלוך צמחי ואבק, סלסול דל, צבע לא אחיד וחוזק ירוד. גם צמר זה מתחלק לארבע קבוצות, בעיקר בהתאם לאורך הליף: ארוך, אורך טוב, אורך בינוני וקצר. תחומי תפוקתו — 36%—60%.

צמר ניפוף. עם סוג זה נמנה צמר קצר או רופף מכדי להתאים לסירוק.

צמר לפיחום. צמר מזהם בזרעים, קוצים וקש בכמות מרובה, שלא כדאי לנקותו תוך ניפוף

אוסטרליה										בראדפורד אנגלי, מספר=הסווייה	
ס ו ג		אורך, ס"מ		ס ו ג		אורך, ס"מ		מינימלי, לסירוק, ס"מ		מיקרונים (1)	
פארינו		פארינו		קאמפאק						ברסניה	
										ס ו ג	
										סלול בינץ' פרובץ 2, תחום או ממוצע	
										מיקרונים	
100											
90											
80	עדין ביותר										
70	עדין					7.1	עדין מאוד XXX			18.1-19.5	AAA
64/70						8.3				19.6-21.0	
64	בינוני						עדין XX	7.6	2.5		AA
60/64						9.0	עדין בינוני X			21.1-22.5	A
60	חזק						פעולה 2/2 דם				A/B
	עדין					9.6-10.2	פעולה 2/2 דם	8.9	3.8	24.1-25.5	
	פכלוא, עדין:										B
58/60							2/2 דם				
58	חזק					11.4-12.7	2/2 דם			25.6-27.0	
56/58											B/C ₁
56	עדין					12.8	3/8 דם	10.2	5.1	27.1-28.5	
	פכלוא, בינוני:										C ₁
50/56							3/8 דם	11.4	6.4		
50	בינוני					13.9	פעולה 4/4 דם			30.1-31.7	C ₂
48/50							4/4 דם	12.7			D ₁
	פכלוא, גס:										
48						14.4				31.8-33.4	D ₁ /D ₂
46						15.0	ירור 4/4 דם			33.5-35.1	D ₂ /E ₁
40/46											E ₁ /E ₂
44	חזק					16.5	מצוי			35.2-37.0	
40						18.0				37.1-38.9	
36	חזק מאוד					20.2	קווצות	14.0		39.0-41.2	F ₁
32						25.0					

(1) סיקרון - אלפית המילימטר. (2) באוסטרליה ובדרום אפריקה.

יש לזכור תמיד, כי הגיזזה צריכה להיות 80% מכלל הצמר. כל היתר — צמר-שוליים, צמר-בטן, תלתלים ועוד. כדאי להתבונן היטב בצמר לפני גזיזתו, ואף להתייעץ עם המדריך. עוד לפני הגזיזה אפשר לראות את הגב מאובק. אם כן הדבר — יש מקום להניח, כי כל צמר הכבשה מאובק (אם אני טועה, אבקש להודיעני על כך. ייתכן כי יש מי מן הנוקדים, שמצא דרך להימנע מחול ומאבק; זו אחת הבעיות, שאנו מבקשים לפתור — ומתקשים

צמר טלאים

אין צורך לפרוש על השולחן; אפשר למיננו בהתאם לארכו ולצבעו. כאשר מספר הטלאים קטן — יש לקצץ רק את התלתלים המלוכלכים. צמר יבש, שמן או רחויץ — משתמר היטב כל עוד תנאי האחסנה טובים.

עד כאן הצעות להכנת הצמר לשיווק. אין משימעותן מיון. אך זהו כל שבידך לעשות בצמר שלך. למען השיג אחדות מתקבלת-על-הדעת של אורך, תפוקה ותכונות אחרות, חיוביות ושליליות, וכך תהיה הערכת מחיר הצמר הוגנת.

מיון הצמר אינו בר-ביצוע בתנאי עדרים קטנים (אינו כדאי). אך בידי ארגון השיווק להחליט על הקמת מרכזי מיון לצמר, שייאסף מן הנוקדים, כדי להשיג מהירים טובים יותר.

ה. (צבי) גומ

המחלקה לצאן וצמר,

מכון וולקני לחקר החקלאות.

סיכום

כאשר הצמר שלך הוא מאיכות ירודה, תקבל: (1) צמר גיזה; (2) צמר בטן; (3) התיכות קטנות, תלתלים וכד'. לכאן אפשר לצרף את הקליקים הנקיים ואת צמר-השוליים, אם הפצים למכרו. תוכל להחליט, אם כדאי לרחוץ פסולת זו ולהשתמש בה בבית.

כאשר הגיזה היא מאיכות בינונית וטובה יותר, תקבל: (1) צמר גיזה; (2) צמר בטן; (3) צמר-שוליים; (4) צמר מוכתב; (5) צמר-גב מאיבק; (6) פסולת (אלה התיכות הקטנות). לצמר השוליים אפשר לצרף גם צמר מקוצץ מן הצואר ופיסות אחרות המכילות חומר צמחי (כדאי לארוז צמר-צואר בנפרד — רק אם העדר בן 60 ראש ויותר). יש לארוז צמר יבש בלבד, לשקול כל שק ולסמנו בתווית, בה יצוין באופן ברור שם הנוקד, המקום, סוג הצמר (יש לצרף תווית שנייה בתוך השק). אחסן את השקים במקום יבש ומאוורר. אין להניחם על רצפת-ביטון.